

*Розглянуто на засіданні кафедри господарського права та процесу
(протокол № 9 від «14» грудня 2018 р.)*

*Розглянуто та схвалено на засіданні Вченої ради ННІ права (протокол
№ 5 від «18» грудня 2018 р.)*

Суб'єкти господарського права: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції 12 грудня 2018 року, / [відп. за вип. : д.ю.н., доцент, завідувач кафедри господарського права та процесу Н. В. Никитченко, к.ю.н., доцент кафедри господарського права та процесу А. С. Макаренко]. - Ірпінь, Університет державної фіскальної служби України, 2018. – 209 с.

УДК 346.2

У збірнику представлені тези доповідей, які були оприлюднені на V Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Суб'єкти господарського права», яка проводилася кафедрою господарського права та процесу ННІ права УДФС України 12 грудня 2018 року.

Збірник розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, аспірантів, студентів, практичних працівників і широкий читацький зал.

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЯК УЧАСНИКИ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН.....	114
3. <i>Канінець Маріанна Миколаївна</i> НАКАЗНЕ ПРОВАДЖЕННЯ – РОЗВАНТАЖЕННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ.....	118
4. <i>Лавріщев Василь Вікторович</i> ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.....	121
5. <i>Лакіс Аліна Вікторівна</i> ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ.....	125
6. <i>Минюк Олена Юрійівна, Манзюк Олена Ігорівна</i> СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ СУДОВИХ РІШЕНЬ З ПРИВОДУ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ У СВІТЛІ АДАПТАЦІЇ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ.....	128
7. <i>Орел Лілія Василівна</i> ПРАВО НА ТАЄМНИЦЮ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	133
8. <i>Падалко Олеся Романівна</i> ЗАЛУЧЕННЯ ЕКСПЕРТА З ПИТАНЬ ПРАВА В ГОСПОДАРСЬКІЙ ПРОЦЕСІ.....	137
9. <i>Панчишин Руслан Ігорович</i> ФОРМИ ЗВАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ІЗ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ПРИЙНЯТТЯ РЕГУЛЯТОРНИХ АКТИВ.....	141
10. <i>Пасько Катерина Іванівна, Швейда Тетяна Миколаївна</i> ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ДОСУДОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ В УКРАЇНІ.....	145
11. <i>Родіонов Павло Сергійович</i> ГРУПОВІ ПОЗОВИ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.....	151
12. <i>Романюк Уляна Петрівна</i> ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ В МІЖНАРОДНОМУ АРБИТРАЖІ.....	155
13. <i>Рутчик Володимир Андрійович</i> ПРОБЛЕМАТИКА МИРОВОЇ УГОДИ СТОРІН У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.....	159
14. <i>Супруненко Роман Володимирович, Дейнеко Володимир Олександрович</i> ПОНЯТТЯ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИХ САНКЦІЙ У КОНТЕКСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	165
15. <i>Суходольська Анастасія Сергіївна, Полчанінова Олена Валеріївна</i> ОСОБЛИВОСТІ ІНСТИТУТУ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ ТА ЙОГО ВІДМІННІСТЬ ВІД МЕДІАЦІЇ	168
16. <i>Хом'як Максим Богданович, Шклярук Олександр Валерійович</i> ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	173

Орел Лілія Василівна
доктор юридичних наук, доцент
завідувач кафедри публічного та приватного права
Факультету права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка

ПРАВО НА ТАЄМНИЦЮ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Правом на таємницю суб'єктів підприємницької діяльності охоплюються відомості про дії і події, які відбуваються в процесі їх діяльності, що не підлягають розголошенню в силу закону, через можливість спричинення розголошенням шкоди цим особам.

Суб'єкт підприємницької діяльності має право надавати дозвіл на поширення відомостей, що становлять таємницю іншим особами, може забороняти використання цих відомостей. Він може визначати можливість доступу до цієї інформації, користуватися цими відомостями на свій розсуд, проте кожен вид таємниці має свої особливості регулювання права на неї.

Стаття 306 Цивільного кодексу України закріплює право фізичної особи на таємницю кореспонденції, що включає таємницю листування, телеграм, телефонних розмов, телеграфних повідомлень та інших видів кореспонденції. Юридична особа також може мати таке право. Це право має абсолютний характер, тому таємницю зобов'язані зберігати не лише працівники засобів зв'язку, загалом усі інші особи також повинні утримуватись від ознайомлення з кореспонденцією.

До правомочностей права належить володіння інформацією про зв'язок через листування, телеграф, телефон, факс, мобільний, Інтернет та інші види технічного зв'язку, а також її змістом.

Друга правомочність стосується користування, адже суб'єкт

підприємницької діяльності, який отримав інформацію, що не повинна бути відомою третім особам, користується цими відомостями на свій розсуд. Також він може визначати можливість доступу до цієї інформації, забороняти використання цих відомостей іншим особам.

Що стосується правомочності щодо розпорядження, то суб'єкт підприємницької діяльності може надавати згоду на поширення відомостей, що становлять таємницю третім особам. Він може розпорядитися цією інформацією на власний розсуд, у тому числі шляхом її опублікування. Проте якщо відомості стосуються також особи, що направила таку інформацію, то розпорядження шляхом розголошення можливе лише за згодою цієї особи також.

Якщо звернутися до назви, то термін «кореспонденція» не враховує всіх засобів зв'язку, таємницю яких закріплює ця стаття. Кореспонденцією (від латинського слова «correspondeo», що в перекладі українською мовою означає «повідомляю») можуть називати: сукупність поштових відправлень (листи, газети, журнали); листування між окремими особами або установами, організаціями; повідомлення, одержане якимось виданням від свого кореспондента, – з цього випливає, що «кореспонденція» не враховує телефонного зв'язку.

Варто застосовувати термін, який враховує всі види вищезазначеного зв'язку – «комунікація» (від латинського «communicatio» – єдність, передача, з'єднання, повідомлення), яке пов'язане також з дієсловом «communico» (лат.) – роблю спільним, повідомляю, з'єдную, і є похідним від «communis» (лат.) – спільний.

Вважаємо, що це поняття включає всі процеси обміну інформацією між особами, тому врахує всі види сучасного зв'язку. З огляду на це слід перейменувати його в право на таємницю комунікації.

Під професійною таємницею ми маємо на увазі широке коло різного роду інформації з обмеженим доступом, яка заснована на специфіці діяльності суб'єкта підприємницької діяльності, а також конфіденційні відомості, що належать цьому суб'єкту, які отримуються і використовуються іншою особою під час виконання професійних обов'язків з метою забезпечення реалізації та захисту його прав і законних інтересів.

Професійну таємницю може становити банківська, адвокатська, нотаріальна, комерційна, службова таємниця. Порушення банківської чи іншої таємниці про своїх клієнтів може мати наслідком порушення права суб'єкта підприємницької діяльності на ділову репутацію, на вільну діяльність тощо. Тому цей суб'єкт має не лише обов'язок зберігати різні види таємниці, які, можливо, і не торкаються їх самих, але й заслуговує мати закріплене в законодавстві право на таємницю. Суб'єкт підприємницької діяльності має право надавати дозвіл на поширення відомостей, що становлять таємницю, іншими особами, може забороняти використання цих відомостей. Він може визначати можливість доступу до цієї інформації, користуватися цими відомостями на свій розсуд, проте кожен вид таємниці має свої особливості правового регулювання права на неї.

Незважаючи на те, що комерційна таємниця віднесена до прав інтелектуальної власності, суб'єкт підприємницької діяльності має також немайнове право на комерційну таємницю, в розумінні її як інформативного права та правомочності права на таємницю такої інформації. У статті 507 Цивільного кодексу України сказано про охорону комерційної таємниці лише від недобросовісного комерційного використання такої інформації, ми ж говоримо про право на таємницю як абсолютне, що повинно захищатись не лише від конкурентів, а й від всіх інших осіб, і не обов'язково, щоб ця інформація використовувалась в комерційних цілях.

Хоча суб'єктами права на банківську таємницю є переважно такі суб'єкти підприємницької діяльності, як банки, ми вважаємо, що таке право мають і інші суб'єкти, які є користувачами послуг банків. Вони можуть мати рахунок у банку, можуть здійснювати різноманітні операції в банку і повинні зберігати цю інформацію в таємниці в інтересах суб'єкта підприємницької діяльності як суб'єкта права на банківську таємницю.

Окрему статтю із закріпленням обов'язків щодо збереження даних, що є банківською таємницею, закріплювати не варто, оскільки є спеціальне законодавство, яке регулює це питання. Ми пропонуємо закріпити загальну статтю для всіх спеціальних видів таємниці, норми якої дадуть можливість посилатися на неї під час захисту права на банківську таємницю особи.

Суб'єкт підприємницької діяльності має немайнове право на нотаріальну таємницю, тобто на збереження в таємниці інформації, яка стала відома нотаріусові та іншим особам, що мають відношення до вчинення нотаріальних дій. Ця інформація охороняється і від усіх інших, тобто третіх осіб, тому носить абсолютний характер також.

Інформація, що є предметом адвокатської таємниці, належить суб'єкту підприємницької діяльності, яка може бути клієнтом адвоката. Лише він може розпорядитися цією інформацією стосовно того, дозволяти чи забороняти третім особам ознайомлюватися з нею і використовувати її. Хоча між суб'єктом підприємницької діяльності та особою, що надає правову допомогу, складаються договірні відносини, немайнове право на таємницю носить абсолютний характер, оскільки захищається не тільки від порушень шляхом її розголошення особами, які ознайомились з нею в процесі своєї професійної чи службової діяльності, але й від усіх третіх осіб, а окремого закріплення це право не потребує, оскільки пропонуємо загальну статтю, яка об'єднує всі види таємниці.

Захист права особи на конфіденційну інформацію може здійснюватися за

допомогою законодавства про недобросовісну конкуренцію або засобами цивільного права і способами, передбаченими цивільним законодавством України, проте можуть бути використані не всі способи. Позивач може використовувати такі способи захисту, безпосередньо пов'язані з цим інтересом: визнання права; припинення лише визначеного кола дій, які порушують це право; відшкодування шкоди (як матеріальної, так і моральної), пов'язаної з порушенням. Також суд може захистити право способом, який був установлений договором між особою, яка фактично контролює доступ до конфіденційної інформації, та особою, яка згідно з договором отримала такий доступ до неї.

Падалко Олеся Романівна
*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
групи ПБ-15-6 ННІ права УДФС України
Науковий керівник: Минюк О. Ю.
к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського права та процесу*

ЗАЛУЧЕННЯ ЕКСПЕРТА З ПИТАНЬ ПРАВА В ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС

За період існування процесуальних кодексів в Україні вносились різні зміни, проте переходу до нових концептуальних підходів, які сприяли б ефективному захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, держави, в судовому процесі прийнято не було.

3 жовтня 2017 року Верховною Радою України прийнято Закон «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів». Зазначений закон розроблявся з урахуванням Європейського процесуального права та радикально змінює підходи до реалізації судового процесу в Україні [4].